

เอกสารนี้ เกิดสวัสดิ์ บุญธรรมราษฎร์ กษ แลภานุจนา ธรรมราวาท. “การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรกับงบประมาณรายจ่ายการบริการชุมชนและสังคมของรัฐบาลในประเทศไทย”. รายงานสืบเนื่องจากการประชุมวิชาการระดับชาติ เพื่อนำเสนอผลงานวิจัยด้านบริหารธุรกิจและสังคมศาสตร์ ครั้งที่ 2. เมื่อวันที่ 28 มิถุนายน 2561 จัดโดยคณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยรามคำแหง. หน้า 134-145

40

การประชุมวิชาการระดับชาติ เพื่อนำเสนอผลงานวิจัย ด้านบริหารธุรกิจและสังคมศาสตร์ ครั้งที่ 2

RU National Conference on Business Management

And Social Science

วันที่ 28 มิถุนายน พ.ศ. 2561

คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

สาส์นจากคณบดีคณะบริหารธุรกิจ

การประชุมวิชาการระดับชาติ เพื่อนำเสนอผลงานวิจัย
ค้านบริหารธุรกิจและสังคมศาสตร์ ครั้งที่ ๒ ประจำปี พ.ศ.๒๕๖๑
นี้ คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยรามคำแหง จัดขึ้นโดยได้รับ
ความร่วมมือจากสมาคมนักวิจัยแห่งประเทศไทย และคณะ
บริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยເອົ້າຄະນີ່ ร่วมเป็นเจ้าภาพร่วม มี
วัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาศักยภาพของบุคลากร และเผยแพร่องค์
ความรู้จากผลงานวิชาการของคณาจารย์ นักวิจัย นักวิชาการ
นักศึกษา และบุคคลทั่วไป การจัดงานครั้งนี้มีผู้นำเสนอทบทวน
วิจัยและบทความวิชาการ รวม ๔๖ บทความ นับว่ามีความ
หลากหลายที่น่าสนใจมาก โดยเป็นผู้นำเสนอจากภายในออก จำนวน

28 บทความ จากบุคลากรและนักศึกษาของหน่วยงานต่าง ๆ มากกว่า ๑๒ แห่ง ได้แก่ สถาบันบัณฑิตพัฒนาบริหารศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยธูรพา มหาวิทยาลัยศิลปากร มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ สมาคมผู้ตรวจสอบภายในแห่งประเทศไทย ตลอดจนบริษัทเอกชน และนักวิชาการอิสระ สำหรับบุคลากรและนักศึกษาของมหาวิทยาลัยรามคำแหง ได้นำเสนอทบทวนจำนวน 18 บทความ ในหลายสาขาของสังคมศาสตร์ อาทิ บริหารธุรกิจ เศรษฐศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ จิตวิทยา และสื่อสารมวลชน ผลงานทั้งหมด ได้รับการประเมินคุณภาพจากผู้ทรงคุณวุฒิตามหลักเกณฑ์ของสำนักงานการอุดมศึกษาแห่งชาติทุกประการ

คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ในฐานะเจ้าภาพหลัก ขอขอบคุณท่านเจ้าภาพร่วม ท่านวิทยากร ท่านผู้ทรงคุณวุฒิที่ประเมินคุณภาพบทความทั้งภายในและภายนอก ตลอดจนผู้นำเสนอทบทวนทุกท่าน ที่ต่างมีส่วนร่วมในการสร้างสรรค์งานวิชาการที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมอย่างกว้างขวาง

ดร.นร. อ.ดร.

รองศาสตราจารย์ สุวรรณี เดชวรชัย
คณบดีคณะบริหารธุรกิจ

การประชุมวิชาการระดับชาติ ด้านบริหารธุรกิจและสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยรามคำแหง ครั้งที่ 2 ประจำปี พ.ศ.2561

วัตถุประสงค์

- เพื่อพัฒนาศักยภาพบุคลากรคณะบริหารธุรกิจ (สาขาวิชาการ)
- เพื่อเผยแพร่องค์ความรู้จากผลงานวิชาการของคณาจารย์ นักวิจัย นักวิชาการ นักศึกษา และบุคคลทั่วไป
- เพื่อนำความรู้ที่ได้รับจากการเข้าร่วมโครงการฯ ไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาในงานวิชาการ

ที่ปรึกษากองบรรณาธิการ

1. รองศาสตราจารย์นพคุณ คุณเชิญ รองอธิการบดีฝ่ายนโยบายและแผน
2. รองศาสตราจารย์สุวรรณ เดชวรชัย คณบดีคณะบริหารธุรกิจ

บรรณาธิการบริหาร

1. รองศาสตราจารย์ขันบพันธ์ อeilim โภกาส
2. อาจารย์ ดร.ประพันธ์ วงศ์บางโพ

ประจำกองบรรณาธิการ

1. ศาสตราจารย์ ดร.ปิยะฉัตร จากรัฐรานต์
2. รองศาสตราจารย์ ดร.แก้วดา ผู้พัฒนาพงศ์
3. รองศาสตราจารย์ ดร.สมพล ทุ่งหว้า
4. รองศาสตราจารย์ ดร.ธัญปวีณ์ รัตนพงศ์พร
5. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กีรติพงษ์ กักคีรี
6. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วงศ์ธรา สุวรรณิน
7. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเทพ บูรณะคุณากรณ์
8. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประยงค์ มีใจชื่อ
9. อาจารย์ ดร.นลิน ตั้งพาณิชย์
10. อาจารย์ ดร.อุมา บุญถือ

11. อาจารย์ ดร.นีลนา拉	วงศ์เกิด
12. อาจารย์ ดร.ประเมษฐ์	บุญนำศิริกิจ
13. อาจารย์ ดร.ก่าวลิน	เศรษฐกิจ
14. อาจารย์ ดร.รุ่งศิริ	เข็มตรະถุด
15. อาจารย์ ดร.สุรเชษฐ์	โ兆แกียรติรุ่ง
16. อาจารย์ ดร.ประพันธ์	วงศ์บางโพ
17. อาจารย์ ดร.เมธาวี	อนิวรรตนพงศ์
18. อาจารย์ ดร.ศุภสิทธิ์	ราธพัฒน์พิรัญ
19. อาจารย์ ดร.สนิทนุช	นิยมศิลป์
20. อาจารย์ ดร.พรมนัส	ศิริชรังค์

ประจำกองงจัดการ

1. นางสายฝน	จันทร์ละมูล
2. นางสาวพิชญ์สินีทร	กฤษณะเครณี
3. นางสาวกนิษฐา	สวัสดิ์เจริญศรี
4. นางสาวจิราภรณ์	ศิริกิริ

เหรียญภูมิ

1. นางมยุรี	ภูไพบูลย์
2. นายวัชกร	คงวัฒนาฤทธิ์

นโยบายการพิมพ์

วารสารรายปี ออกรปีละ 1 ครั้ง

การเผยแพร่

<http://www.ba.ru.ac.th>

ส่วนบทความตีพิมพ์ได้ที่

คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
ถนนรามคำแหง แขวงหัวหมาก เขตบางกะปิ กรุงเทพ 10240
โทร. 02-310-8226-7 , 02-310-8210

ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาบทความ

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิภายในมหาวิทยาลัยรามคำแหง

1. ศาสตราจารย์ ดร.ปียะฉัตร	จาธุรีศานต์
2. รองศาสตราจารย์ ดร.แก้วตา	ผู้พัฒนาพงศ์
3. รองศาสตราจารย์ ดร.สมพล	ทุ่งหว้า
4. รองศาสตราจารย์ ดร.ธัญปวีณ์	รัตน์พงศ์พร
5. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภีรภัทร	ภักดีรี
6. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วงศ์ธรา	สุวรรณนัน
7. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเทพ	บูรณะคุณการณ์
8. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประยงค์	มีใจซื่อ
9. อาจารย์ ดร.นลิน	ตั้งพาณิชย์
10. อาจารย์ ดร.อุษา	บุญถือ
11. อาจารย์ ดร.นีลนารา	วงศ์เกิด
12. อาจารย์ ดร.ปรเมษฐ์	บุญนาคิริกิจ
13. อาจารย์ ดร.เกวโลน	เศรษฐกร
14. อาจารย์ ดร.รุ่งศิริ	เข็มตระกูล
15. อาจารย์ ดร.สุรเชษฐ์	โ兆วเกียรติรุ่ง
16. อาจารย์ ดร.ประพันธ์	วงศ์บางโพ
17. อาจารย์ ดร.เมธาวี	อนิวรรตนพงศ์
18. อาจารย์ ดร.ศุภสิทธิ์	จาธุพัฒน์พิรัญ
19. อาจารย์ ดร.สนิทนุช	นิยมศิลป์
20. อาจารย์ ดร.พรมนัส	ศิริธรังศรี

รายงานผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกมหาวิทยาลัยรามคำแหง

1. รองศาสตราจารย์ ดร.ราณี อิสิชัยกุล
2. รองศาสตราจารย์ ดร.ปกรณ์ ปรียากร
3. รองศาสตราจารย์ ดร.ประพนธ์ พสุนนท์
4. รองศาสตราจารย์ ดร.กล้าหาญ ณ น่าน
5. รองศาสตราจารย์ ดร.ปิยนัตร ถือมชาการ
6. รองศาสตราจารย์ ดร.ฉลอง ทับศรี
7. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.โชครชัย สุวะชัยกุล
8. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สิริชัย ดีเดิศ
9. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มนัสสินี บุญมีเครื่องฯ
10. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีรวัฒน์ จันทึก
11. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธนินทร์รัฐ รัตนพงศ์กิจญ์โภุ
12. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กนกวรรณ จันทร์เจริญชัย
13. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กิตติพงษ์ โสภณธรรมกาญ
14. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรุมงคล นิ่มจิตร
15. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธิตินันท์ ชาญโภศด
16. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กฤชวนนท์ บึงไกร
17. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศศิพรรณ บิลมาโนนชัย
18. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วงศ์พักตร์ ภู่พันธุ์ศรี
19. อาจารย์ ดร.ชัยณุพงศ์ ศิริโชคินิศากร
20. อาจารย์ ดร.จิตพนธ์ ชุมเกตุ
21. อาจารย์ ดร.วิสาลินี วงศ์แก้ว
22. อาจารย์ ดร.ธัญนันท์ บุญอယ်
23. อาจารย์ ดร.รุ่งอรุณ กระแสงสินธุ
24. อาจารย์ ดร.สุภาพร เพ่งพิศ
25. อาจารย์ ดร.ประสิทธิชัย นรากรณ์
26. อาจารย์ ดร.กษาวดี ตั้งหมาย

27. อาจารย์ ดร. อริญชัย	ณ ระนอง
28. อาจารย์ ดร. สรร	พัจันทร์
29. พลเอก ดร. ศรุต	นาควัชระ
30. ดร. จิราทศน์	รัตนมนีฉัตร
31. ดร. วิฒนันท์	วารีวินิช
32. ดร. เนตริมเกียรติ	เพ็งแก้ว
33. ดร. อรทัย	ทองฤทธิ์ฤทธิ์
34. ดร. ธรรมรัตน์	ธรรมยาณฑิ

สารบัญ

หน้า

การวางแผนปฏิบัติการทางการตลาดของธุรกิจขนาดย่อม เขตกรุงเทพมหานคร	1
สมจิต ล้วนจำเริญ.....	
การวางแผนเชิงกลยุทธ์กับงานด้านการประชาสัมพันธ์	13
กัญญา ศรีสกุล.....	
องค์ประกอบของคุณค่าตราสินค้าที่มีผลต่อความก้าวหน้าในตราสินค้าไอโฟนและซัมซุง	26
ประภัสสร วิเศษประภา.....	
บทบาทของผู้ตรวจสอบภายในกับการสร้างมูลค่าเพิ่มให้องค์กร	37
ประชา ตันเสนีย์, สุรภา ໄลส์บ้านกวย.....	
การศึกษาผลสำเร็จในการบริหารบุคลากรของผู้ประกอบการธุรกิจ SMEs ในกรุงเทพมหานคร	49
นารินี แสงสุข, มรรยาภรณ์ แสงสุข.....	
ปัจจัยที่มีผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของพนักงานสำนักงานกรมสรรพากร	59
วิศิษฐ์ ฤทธิบูรณ์ ไชย, อภิญมิ กิตติโก่งนภา, บุญเลิศ พรึ่งเจริญ, อัครพนธ์ ศรีสุข.....	
ความปลดภัยและอาชีวนาเมยของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคกำแพงแสน	70
บุญเลิศ พรึ่งเจริญ, วานิชา บุตร โพธิ์, วิศิษฐ์ ฤทธิบูรณ์ ไชย, บรรศักดิ์ บุตรดี.....	
ผลกระทบของการรับรู้การสนับสนุนจากการค้า การและความพึงพอใจในงานต่อความผูกพันองค์การ	82
ของพยาบาล โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ สภากาชาดไทย	
อศิรดา อนนารี.....	
คุณสมบัติของ นโยบายแอนปโลลิเคชันและทักษะคติที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเชื้อค亲ผ่านโทรศัพท์มือถือ	95
ของผู้โดยสารสายการบินไทย	
พรพรรณ ใจเตือ, สมบูรณ์ ศรีอนุรักษ์วงศ์.....	
ปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจลักษณะทางภาษาพ้องห้องน้ำ 7 แห่งที่บรรยายเรื่องความเป็นไทย	109
ภายในสนามบินสุวรรณภูมิ	
กษกร อินอ้าย, สมบูรณ์ ศรีอนุรักษ์วงศ์, ลักษณะ กิตติถาวร.....	
A Study of Applicants' Preferences for Financial Compensation and Flexibility in the Private Sector in Bangkok, Thailand	122
Sinart Narkwachara, Jürgen Wöckl, Snitnuth Niyomsin, Wongtheera Suwannin.....	
การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรกับงบประมาณรายจ่ายการบริการชุมชนและสังคมของรัฐบาลในประเทศไทย	134
เอกชัย เกิดสวัสดิ์, บุญธรรม ราชรักษ์, กาญจนा ธรรมราษฎร.....	

การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรกับงบประมาณรายจ่ายการบริการชุมชนและสังคมของ รัฐบาลในประเทศไทย

CHANGES IN POPULATION STRUCTURE AND BUDGETARY EXPENDITURES FOR COMMUNITY AND SOCIAL SERVICES BY THE GOVERNMENT OF THAILAND

เอกสาร เกิดสวัสดิ์¹
บุญธรรม ราชรักษ์²
กาญจนा ธรรมดาวาท³

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์นี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) เพื่อศึกษาโครงสร้างประชากรและงบประมาณรายจ่ายการบริการชุมชนและสังคมของรัฐบาล (2) เพื่อศึกษาผลของการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรที่มีผลต่องบประมาณรายจ่ายการบริการชุมชนและสังคมของรัฐบาล ผลการศึกษาพบว่า

1. แนวโน้มประชากรไทยลดลง ประชากรวัยเด็กและประชากรวัยแรงงานลดลง แต่ประชากรวัยสูงอายุเพิ่มขึ้น ส่วนงบประมาณรายจ่ายการบริการชุมชนและสังคมของรัฐบาลมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น และในแต่ละปีจะมีสัดส่วนมากกว่าร้อยละ 40 ของงบประมาณทั้งหมด

2. สัดส่วนประชากรวัยแรงงาน และสัดส่วนประชากรวัยสูงอายุมีอัตราลดลงต่อไป ประมาณรายจ่ายการบริการชุมชนและสังคมของรัฐบาลในทิศทางเดียวกัน แสดงว่า เมื่อสัดส่วนประชากรวัยเด็ก วัยแรงงาน และวัยสูงอายุเปลี่ยนแปลงไป 1 เท่า ส่งผลให้งบประมาณรายจ่ายการบริการชุมชนและสังคมของรัฐบาลเปลี่ยนแปลงไป 39,530,490 ล้านบาท และ 47,624,286 ล้านบาท ตามลำดับ ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

คำสำคัญ : โครงสร้างประชากร , ประชากรวัยเด็ก , ประชากรวัยแรงงาน , ประชากรวัยสูงอายุ

*บทความนี้เรียบเรียงจากวิทยานิพนธ์เรื่อง การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรกับงบประมาณรายจ่ายการบริการชุมชนและสังคมของรัฐบาลในประเทศไทย ซึ่งได้ผ่านการสอบป้องกันวิทยานิพนธ์เรียบร้อยแล้ว

¹นักศึกษาปริญญาโท คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

²รองศาสตราจารย์ คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

³รองศาสตราจารย์ คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ABSTRACT

In this thesis, the researcher examines changes in the population structure and budgetary expenditures for community and social services by the government of the Kingdom of Thailand (Thailand).

Accordingly, the researcher studies (1) the population structure and budgetary expenditures for community and social services by the government; and (2) the effects of population structure changes on governmental budget expenditures for community and social services.

Findings are as follows:

1. There is a tendency for the Thai population to decrease. The child and working age populations will decrease, while the population of the aged will increase. Thus, budgetary expenditures for community and social services by the government show a tendency to increase. Each year the proportional increase will be more than forty percent of all budgetary expenditures.

2. The proportion of the population of those who are of working age and the proportion of those who are aged directly influence budgetary expenditures for community and social services by the government. This means that when the proportions of the working age and aged populations change for one time, the budgetary expenditures for community and social services by the government will change at 39,530,490 million baht and 47,624,286 million baht, respectively, at the statistically significant level of .05.

Keywords : Population structure , Youth dependency population , Working-Age population , Elderly dependency population

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ประชากรโลกได้เข้าสู่ประชากรผู้สูงอายุ ในปี พ.ศ. 2555 โดยมีประชากรอายุ 65 ปีขึ้นไป ร้อยละ 8 ของประชากรทั้งหมด 7,000 ล้านคน ซึ่งประเทศไทยแล้วมีประชากรผู้สูงอายุ ร้อยละ 16 มาากกว่าประเทศกำลังพัฒนาที่มีประชากรผู้สูงอายุ ร้อยละ 6 ส่วนที่เพิ่อเชิญมีประชากรประมาณ 2,281 ล้านคน ประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไป ร้อยละ 10.88 ส่วนประเทศไทยในอาเซียนมีประชากร 630 ล้านคน เป็นประชากรอายุ 60 ปีขึ้น ร้อยละ 9 ประเทศในกลุ่มอาเซียนที่เข้าเกณฑ์เป็นสังคมผู้สูงอายุมี 3 ประเทศ คือ สิงคโปร์ ไทย และเวียดนาม (World Population Prospects,2017)

การเปลี่ยนโครงสร้างประชากรเป็นสังคมผู้สูงอายุ เป็นผลจากการเปลี่ยนผ่านทางประชากร จากอัตราการเกิดของประชากรสูงและอัตราการตายของประชากรสูง เปลี่ยนเป็นอัตราเกิดประชากรลดต่ำลง และอัตราการตายของประชากรลดต่ำลง ประชากรมีชีวิตยืนยาวขึ้น เป็นผลมาจากการพัฒนาระบบสาธารณสุข และเทคโนโลยีทางการแพทย์ (สถาบันวิจัยประชากรและสังคม, 2549)

การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากร มีผลกระทบต่อทรัพยากรและความเป็นอยู่ของประชากร โดยตัวมีการเปลี่ยนแปลงประชากรเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว จะทำให้ความต้องการในการใช้ทรัพยากรต่างๆ มีมากขึ้น ซึ่งทรัพยากรเหล่านี้บางอย่างมีอยู่อย่างจำกัด บางอย่างเป็นทรัพยากรที่ไม่สามารถสร้างขึ้นทดแทนได้ ดังนั้น จึงทำให้เกิดปัญหาเกี่ยวกับการขาดแคลนทรัพยากรตามมา ความไม่สมดุลระหว่างประชากรกับทรัพยากร ย่อมส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของประชากรให้ตกต่ำ อีกทั้งยังเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาประเทศ การที่ประเทศต่าง ๆ มีสัดส่วนประชากรผู้สูงอายุเพิ่มขึ้นและมีจำนวนประชากรวัยแรงงานลดลง ทำให้รัฐบาลต้องมีนโยบายสวัสดิการต่าง ๆ เช่น นโยบายการจัดเก็บภาษี ระบบบำนาญ นโยบายระบบประกันสังคม เป็นต้น

ในขณะที่ประเทศไทย รัฐบาลมีงบประมาณในการดูแลประชาชน เป็นงบประมาณรายจ่ายบริการ ชุมชนและสังคมมีสัดส่วนเพิ่มขึ้นทุกปี โดยปีงบประมาณ 2559 มีสัดส่วน 43.6 ของงบประมาณทั้งหมดในประเทศ เพิ่มขึ้นจากปีงบประมาณ 2558 ร้อยละ 7.3 (สำนักงบประมาณ, 2560) โดยงบประมาณส่วนนี้ได้แก่ งบประมาณการสิ่งแวดล้อม การเคหะและชุมชน การสาธารณสุข การศาสนา วัฒนธรรมและนันทนาการ การศึกษา และ การสังคมสงเคราะห์

ฉะนั้นรัฐบาลต้องรับภาระเพิ่มขึ้นทุกปี ในการจัดสรรงบประมาณเพื่อพัฒนาการศึกษา สาธารณสุข และนโยบายสวัสดิการต่าง ๆ เช่น ระบบบำนาญ การประกันสุขภาพในระยะยาว การดูแลช่วยเหลือคนยากจนและผู้พิการ ซึ่งเป็นผลทำให้งบประมาณเพื่อการพัฒนาด้านอื่นลดน้อยลง ดังนั้นรัฐบาลจำเป็นต้องทราบถึงการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากร เพื่อให้รัฐบาลสามารถใช้เป็นแนวทางในการจัดสรรงบประมาณ การกำหนดเป็นนโยบายกำหนดมาตรการ วิธีการ และเป้าหมายอย่างชัดเจน เพื่อควบคุมทิศทางแห่งการเปลี่ยนแปลงให้เป็นไปอย่างเหมาะสม ไม่ก่อให้เกิดปัญหาใด ๆ และเป็นการแก้ไขปัญหาอย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาโครงสร้างประชากรในประเทศไทยและงบประมาณรายจ่ายการบริการชุมชนและสังคมของรัฐบาล
2. เพื่อศึกษาผลของการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรที่มีผลต่องบประมาณรายจ่ายการบริการชุมชนและสังคมของรัฐบาล

นิยามศัพท์

ประชากรวัยเด็ก (youth dependency population) หมายถึง ประชากรที่มีอายุต่ำกว่า 15 ปี

ประชากรวัยแรงงาน (working-Age population) หมายถึง ประชากรที่มีอายุ 15-59 ปี

ประชากรวัยสูงอายุ (elderly dependency population) หมายถึง ประชากรที่มีอายุมากกว่า 60 ปี

ขอบเขตการวิจัย

ศึกษาผลของการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรที่มีผลต่องบประมาณรายจ่ายการบริการชุมชน และสังคมของรัฐบาลในประเทศไทย ได้แก่ การศึกษา การสาธารณสุข การสังคมสงเคราะห์ โดยศึกษาข้อมูลรายปีในช่วงปี พ.ศ. 2542 – 2559 รวม 18 ปี

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อให้รัฐบาลกำหนดนโยบายเพื่อรักษาระดับการเพิ่มประชากรให้อยู่ในระดับที่เหมาะสมกับการสร้างความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ และวางแผนการบริหารจัดการแรงงานประเทศให้เพียงพอต่อความต้องการของภาคการผลิต

2. เพื่อให้รัฐบาลวางแผนกำหนดการจัดสรรงบประมาณเพื่อพัฒนาการศึกษา สาธารณสุขและนโยบายสวัสดิการต่าง ๆ เช่น นโยบายการจัดเก็บภาษี ระบบบำนาญ การประกันสุขภาพในระยะยาว

แนวคิดและทฤษฎี

1. แนวคิดและทฤษฎีทฤษฎีเกี่ยวยุทธศาสตร์รัฐบาล

Adolph Wagner กล่าวว่า รัฐบาลมีกิจกรรมด้านเศรษฐกิจมาก การใช้จ่ายในระบบเศรษฐกิจมากขึ้น ด้วยเช่นกัน (พลกثار บุราคม, 2554, หน้า 149) โดยหากเน้นรัฐศึกษาการใช้จ่ายของรัฐออกเป็น 4 หมวด คือ

1) การป้องกันประเทศ การรักษาความสงบภายใน และการจัดระเบียบของสังคม

2) การบริหารงานทั่วไปของรัฐทุกระดับ

3) การพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ

4) ปัจจัยอื่น ๆ อีกมากที่รัฐจะต้องขยายบทบาทการทำงานของตน

การใช้จ่ายของรัฐ 4 หมวดจะเพิ่มขึ้นตามการขยายตัวทางเศรษฐกิจของประเทศที่เพิ่มขึ้น

Musgrave และ Rostow ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการใช้จ่ายภาครัฐบาล โดยแบ่งออกเป็น 3 ระยะคือ (พลกثار บุราคม, 2554, หน้า 153) ระยะแรกการสร้างความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ รัฐบาลจะมุ่งลงทุนสร้างปัจจัยพื้นฐานทางเศรษฐกิจ ระยะกลางการสร้างความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ รัฐบาลจะลงทุนในปัจจัยที่เอื้อประโยชน์ต่อการลงทุน ซึ่งมีผลกระทบต่อการขยายตัวของการลงทุนภาคเอกชน และระยะ

สุดท้ายเมื่อเศรษฐกิจเข้าสู่ชั้นการพัฒนาตื้นขึ้น รัฐบาลจะเปลี่ยนจากการใช้จ่ายด้านการสร้างปัจจัยพื้นฐานทางเศรษฐกิจเปลี่ยนเป็นการใช้จ่ายในด้านปัจจัยพื้นฐานทางสังคม เช่น การศึกษา การสาธารณสุข เป็นต้น

2. แนวคิดทฤษฎีด้าน โครงการสร้างประเทศ

Plato และ Aristotle ให้ความสำคัญกับบุคลากรที่เหมาะสม โดยรัฐบาลต้องควบคุมจำนวนประชากรให้พอเหมาะสมกับการใช้ทรัพยากร เมื่อใดที่ประเทศต้องใช้ประโยชน์เกี่ยวกับประชากรไม่ว่าเพิ่มหรือลด แสดงว่าจำนวนประชากรมีขนาดไม่เหมาะสม (มตนา พนาโนรามัย, 2554 หน้า 6)

Malpethus กล่าวว่า (ภาควี ทองอุไทย, 2550 หน้า 5) ทรัพยากรที่มีอยู่ในประเทศเป็นตัวกำหนดจำนวนประชากร คือเมื่อจำนวนประชากรไม่อยู่ระดับดุลยภาพ จะมีกลไกปรับจำนวนประชากรให้กลับมาอยู่ที่เดิม กล่าวคือ เมื่อจำนวนประชากรสูงกว่าระดับดุลยภาพ จะเกิดการขาดแคลนอาหาร เกิดโรคภัยไข้เลิ�ງและเกิดสังคมที่ทำให้อัตราการตายสูงขึ้นและจำนวนประชากรลดลงสู่ระดับดุลยภาพ แต่เมื่อจำนวนประชากรอยู่ต่ำกว่าระดับดุลยภาพ ความเป็นอยู่ของคนจะดีขึ้นทำให้อัตราการตายลดลง อัตราการเกิดเพิ่มขึ้น

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ธัญญาร พลิกิจวิวัฒน์ (2549) ศึกษาอิทธิพลของโครงการสร้างประเทศที่มีต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศไทย ผลการศึกษา พบว่า ประเทศไทยมีอัตราการเพิ่มของประชากรลดลง เนื่องจากมีอัตราการเกิดลดลงแต่อัตราการตายเพิ่มสูงขึ้น ปัจจัยที่มีอิทธิพลในทางบวกกับการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศ คือ สัดส่วนมูลภัณฑ์ทุนต่อจำนวนแรงงานและสัดส่วนประชากรที่มีการศึกษาในระดับสูงต่อจำนวนแรงงาน ในขณะที่ประชากรวัยสูงอายุต่อจำนวนแรงงาน และสัดส่วนประชากรวัยเด็กต่อจำนวนแรงงาน เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลในทางลบต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศ

ธีรวัฒน์ จันทึก (2550) ศึกษาผลของการเปลี่ยนแปลงโครงการสร้างประเทศที่มีต่อการออมเงินส่วนบุคคล ผลการศึกษา พบว่า กลุ่มประชากรสูงอายุจะมีระดับการออมเงินส่วนบุคคลที่ต่ำกว่ากลุ่มประชากรวัยทำงาน และประชากรเพศชายมีระดับเงินเฉลี่ยสูงกว่าประชากรเพศหญิงในทุกกลุ่มประชากร

ศุภศิริ สุวรรณภัยร (2552) ศึกษาการเปลี่ยนแปลงโครงการสร้างประเทศกับความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศไทยในกลุ่มอาเซียน ผลการศึกษา พบว่า อัตราส่วนงบประมาณรายจ่ายรัฐบาลด้านการศึกษาต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ส่วนของงบประมาณรายจ่ายรัฐบาลด้านสาธารณสุขต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ

ธีดาวรรณ แดงสีอ่อน (2553) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทรัพยากรมนุษย์กับการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศไทย ผลการศึกษา พบว่า อัตราส่วนงบประมาณรายจ่ายรัฐบาลด้านการศึกษาต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ส่วนของงบประมาณรายจ่ายรัฐบาลด้านสาธารณสุขต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ

สุภาวดี ไชยชนกุ (2555) ศึกษาผลกระทบการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ผลการศึกษา พบว่า สัดส่วนประชากรวัยทำงานและสัดส่วนประชากรวัยสูงอายุส่งผลกระทบทางบวกต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ มีเพียงสัดส่วนประชากรวัยเด็กเท่านั้นที่ส่งผลกระทบต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ

สมมติฐานในการวิจัย

1. สัดส่วนประชากรวัยเด็ก (YD) มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับงบประมาณรายจ่ายการบริการชุมชนและสังคมของรัฐบาล ถ้าประชากรวัยเด็กเพิ่มขึ้นจะทำให้งบประมาณรายจ่ายการบริการชุมชนและสังคมของรัฐบาลเพิ่มขึ้น
2. สัดส่วนประชากรวัยแรงงาน (WK) มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับงบประมาณรายจ่ายการบริการชุมชนและสังคมของรัฐบาล ถ้าประชากรวัยแรงงานเพิ่มขึ้นจะทำให้งบประมาณรายจ่ายการบริการชุมชนและสังคมของรัฐบาลเพิ่มขึ้น
3. สัดส่วนประชากรวัยสูงอายุ (ED) มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับงบประมาณรายจ่ายการบริการชุมชนและสังคมของรัฐบาล ถ้าประชากรวัยสูงอายุเพิ่มขึ้นจะทำให้งบประมาณรายจ่ายการบริการชุมชนและสังคมของรัฐบาลเพิ่มขึ้น

ระเบียบวิธีวิจัย

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ข้อมูลในการศึกษาเป็นข้อมูลทุคัญแบบอนุกรมเวลา ระหว่างปี พ.ศ. 2542 - 2559 รวม 18 ปี ได้เก็บรวบรวมข้อมูลจาก ธนาคารโลก (www.worldbank.org) สำนักงานสถิติแห่งชาติ (www.nso.go.th) กรมการปกครอง (www.stat.dopa.go.th) และสำนักงบประมาณ (www.bb.go.th) โดยรวมรวมข้อมูลเมื่อวันที่ 30 สิงหาคม 2560

วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์เชิงพรรณนา (descriptive method) เป็นการวิเคราะห์โครงสร้างประชากรและงบประมาณรายจ่ายการบริการชุมชนและสังคมของรัฐบาล
2. การวิเคราะห์เชิงปริมาณ (quantitative method) เป็นการวิเคราะห์ถึงผลของการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรที่มีผลต่องบประมาณรายจ่ายการบริการชุมชนและสังคมของรัฐบาล โดยคำดับแรกทดสอบอันดับความสัมพันธ์ของข้อมูล (unit root test) เพื่อศึกษาความมีเสถียรภาพของข้อมูล (stationary) ต่อมาทำการศึกษาถึงความสัมพันธ์ในระยะยาวของข้อมูล (Co-integration) ซึ่งหากข้อมูลมีความสัมพันธ์ใน

ระยะยาวหรือมี (Co-integration) ระหว่างกัน ก็จะทำการศึกษาในขั้นต่อไปโดยใช้เทคนิคในการวิเคราะห์กำลังสองน้อยที่สุด (ordinary least square method) เพื่อศึกษาผลของการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรที่มีผลต่องบประมาณรายจ่ายการบริการชุมชนและสังคมของรัฐบาลในประเทศไทย

แบบจำลองที่ใช้ในการวิจัย

ความสัมพันธ์ของการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรที่กำหนดงบประมาณรายจ่ายการบริการชุมชนและสังคมของรัฐบาลในประเทศไทย สามารถกำหนดแบบจำลองได้ดังนี้

$$GX\_GR = \beta_0 + \beta_1 YD + \beta_2 WK + \beta_3 ED + \varepsilon_t$$

โดยกำหนดให้

GX_GR	=	การใช้จ่ายงบประมาณรายจ่ายภาครัฐบาล (ล้านบาท)
YD	=	สัดส่วนประชากรวัยเด็กต่อจำนวนประชากรทั้งหมด
WK	=	สัดส่วนประชากรวัยทำงานต่อจำนวนประชากรทั้งหมด
ED	=	สัดส่วนประชากรวัยสูงอายุต่อจำนวนประชากรทั้งหมด

สรุปผลการวิจัย

1. โครงสร้างประชากรและงบประมาณรายจ่ายการบริการชุมชนและสังคมของรัฐบาล

โครงสร้างประชากรประเทศไทย ช่วงปี พ.ศ. 2536 – 2559 พบว่า ประชากรมีจำนวนเพิ่มขึ้น โดยมีเพศหญิงมากกว่าเพศชาย ประชากรวัยเด็กและประชากรวัยวัยแรงงานลดลง แต่ประชากรสูงอายุเพิ่มขึ้นทุกปี ส่วนงบประมาณรายจ่ายของรัฐบาลประเทศไทย พบว่า งบประมาณรายจ่ายด้านการบริการชุมชนและสังคม เป็นรายจ่ายที่มากที่สุด โดยมีสัดส่วนงบประมาณร้อยละ 40 ของงบประมาณทั้งหมด โดยใช้จ่ายงบประมาณด้านการศึกษามากที่สุด แต่ก็มีแนวโน้มลดลง

2. ผลของการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรที่มีผลต่องบประมาณรายจ่ายการบริการชุมชนและสังคมของรัฐบาล

ทดสอบความนิ่งของข้อมูล พบว่า งบประมาณรายจ่ายบริการชุมชนและสังคมของรัฐบาล (GX_GR) สัดส่วนประชากรวัยเด็กต่อประชากรทั้งหมด (YD) สัดส่วนประชากรวัยทำงานต่อประชากรทั้งหมด (WK) และสัดส่วนประชากรวัยสูงอายุต่อประชากรทั้งหมด (ED) ไม่สามารถปฏิเสธสมมติฐานหลักได้ ทั้งระดับนัยสำคัญที่ 1% 5% และ 10% ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ตัวแปรเหล่านี้มี unit root ณ ระดับ level ดังแสดงได้ดังตารางที่ 1

ตาราง 1

ทดสอบผลการทดสอบ Unit Root ของข้อมูลระดับปกติ (At Level)

Variables	Lag	ADF Test	Mackinnon Critical Value			Test Level
			1%	5%	10%	
Gx_Gr	0	-2.454841	-4.616209	-3.710482	-3.297799	I(0)
YD	0	-2.484172	-4.616209	-3.710482	-3.297799	I(0)
WK	0	-2.153341	-4.616209	-3.710482	-3.297799	I(0)
ED	0	-1.309747	-4.616209	-3.710482	-3.297799	I(0)

ที่มา. จากการคำนวณ

ดังนั้นจึงทดสอบ unit root ณ ระดับ first difference พบว่า ข้อมูลมีเสถียรภาพเมื่อทำการ difference 1 ครั้ง ได้แก่ งบประมาณรายจ่ายบริการชุมชนและสังคมของรัฐบาล (GX_GR) สัดส่วนประชากรวัยเด็กต่อประชากรทั้งหมด (YD) สัดส่วนประชากรวัยทำงานต่อประชากรทั้งหมด (WK) และสัดส่วนประชากรวัยสูงอายุต่อประชากรทั้งหมด (ED) สามารถปฏิเสธสมมติฐานหลักได้ทั้งระดับนัยสำคัญที่ 1% 5% และ 10% แสดงว่า ตัวแปรทุกตัวเป็นตัวแปรที่มีเสถียรภาพ (Stationary) ณ I(1) ดังแสดงได้ดังตารางที่ 2

ตาราง 2

ทดสอบผลการทดสอบ Unit Root ณ ระดับผลต่างลำดับแรก (At First Difference)

Variables	Lag	ADF Test	Mackinnon Critical Value			Test Level
			1%	5%	10%	
Gx_Gr	0	-6.081252	-4.667883	-3.733200	-3.310349	I(1)
YD	0	-4.729172	-4.667883	-3.733200	-3.310349	I(1)
WK	0	-5.088090	-4.667883	-3.733200	-3.310349	I(1)
ED	0	-4.126549	-4.667883	-3.733200	-3.310349	I(1)

ที่มา. จากการคำนวณ

จากการทดสอบความเป็น Stationary พบว่า ตัวแปรทุกตัวมีคุณสมบัติของระดับ Integrated ในระดับเดียวกัน (I(1)) ดังนั้นจึงทดสอบ Co-integration ผลการทดสอบ พบว่า ADF (T-Statistic) มีค่ามากกว่าค่าวิกฤต (Mackinnon Critical Value) ที่ระดับนัยสำคัญ 1% 5% และ 10% กล่าวคือ ค่า Residual ที่ทดสอบเป็น Stationary แสดงมี Co-integration กัน สามารถอธิบายได้ว่า การใช้จ่ายงบประมาณบริการชุมชนและ

สังคมของรัฐบาล (GX_GR) และสัดส่วนประชากรวัยเด็กต่อประชากรทั้งหมด (YD) สัดส่วนประชากรวัยทำงานต่อประชากรทั้งหมด (WK) และสัดส่วนประชากรวัยสูงอายุต่อประชากรทั้งหมด (ED) มีความสัมพันธ์ในเชิงคุณภาพในระยะยาว หรือมีลักษณะ Co-integration และทดสอบ Error Correction Mechanism พนว่า สัดส่วนประชากรวัยเด็กต่อประชากรทั้งหมด (YD) สัดส่วนประชากรวัยทำงานต่อประชากรทั้งหมด (WK) และสัดส่วนประชากรวัยสูงอายุต่อประชากรทั้งหมด (ED) มีค่าสัมประสิทธิ์ของความคลาดเคลื่อนเท่ากับ 1.143477 ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีของ Engle and Granger ที่ว่าค่าความคลาดเคลื่อนในการปรับตัวเข้าสู่คุณภาพในระยะยาวจะต้องมีค่าระหว่าง 0 ถึง -1 จึงสรุปได้ว่า ค่าความคลาดเคลื่อนที่การปรับตัวเข้าสู่คุณภาพระยะยาวแสดงได้ดังตารางที่ 3

ตาราง 3

ทดสอบผลการทดสอบ Co-integration โดย Engle – Granger

Variables	Lag	ADF Test	Mackinnon Critical Value			Test Level
			1%	5%	10%	
Residual	0	-5.165912	-4.616209	-3.710482	-3.297799	I(0)

ที่มา. จากการคำนวณ

ส่วนการวิเคราะห์ผลการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรที่มีผลต่องบประมาณรายจ่ายการบริการชุมชนและสังคมของรัฐบาลในประเทศไทย ด้วยเทคนิคในการวิเคราะห์กำลังสองน้อยที่สุด (Ordinary Least Square Method) โดยใช้ข้อมูลอนุกรมเวลา ในช่วงปี พ.ศ. 2542 – 2559 ซึ่งใช้รูปแบบของสมการทดแทนเชิงเส้นตรง (Multiple Linear Regression) ตามแบบจำลองได้ผลดังนี้

$$\begin{aligned}
 \text{GX\_GR} &= -47807.47 + 39,530,490\text{D}(WK) + 47,624,286\text{D}(ED) \\
 &\quad (2.283323)** \qquad \qquad \qquad (2.354840)** \\
 R^2 &= 0.320706 & F\text{-statistic} &= 2.045843 \\
 \text{Adjusted } R^2 &= 0.163946 & D.W. &= 2.402823
 \end{aligned}$$

หมายเหตุ ** ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95

ผลการประมาณค่าแบบจำลอง พนว่า สัดส่วนประชากรวัยทำงานต่อประชากรทั้งหมด (WK) และสัดส่วนประชากรวัยสูงอายุต่อประชากรทั้งหมด (ED) อธิบายผลการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรที่มีผลต่องบประมาณรายจ่ายการบริการชุมชนและสังคมของรัฐบาลในประเทศไทยได้ร้อยละ 32.07 ที่ระดับ

ความเชื่อมั่นร้อยละ 95 (ค่า F-statistic เท่ากับ 2.045843) โดยมีค่า Dubin - Watson เท่ากับ 2.402823 ซึ่งไม่เกิดปัญหาสหสัมพันธ์ของตัวคาดเดลล่อน (Autocorrelation) สัดส่วนประชากรวัยเด็กต่อประชากรทั้งหมด (YD) ไม่สามารถอธิบายผลของการเปลี่ยนแปลง โครงสร้างประชากรที่มีผลต่องบประมาณรายจ่ายการบริการชุมชนและสังคมของรัฐบาลในประเทศไทยได้ โดยสามารถอธิบายผลการวิเคราะห์ได้ดังนี้

สัดส่วนประชากรวัยทำงานต่อประชากรทั้งหมด (WK) เป็นปัจจัยที่มีผลต่องบประมาณรายจ่ายการบริการชุมชนและสังคมของรัฐบาลในประเทศไทย ในทิศทางเดียวกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 (ค่า F-statistic เท่ากับ 2.283323) แสดงว่า เมื่อประเทศมีสัดส่วนประชากรวัยทำงานต่อประชากรทั้งหมดเปลี่ยนแปลงไป 1 เท่าจะส่งผลให้มีสัดส่วนงบประมาณรายจ่ายการบริการชุมชนและสังคมของรัฐบาล เปลี่ยนแปลงไป 39,530,490 ล้านบาท

สัดส่วนประชากรวัยสูงอายุต่อประชากรทั้งหมด (ED) เป็นปัจจัยที่มีผลต่องบประมาณรายจ่ายการบริการชุมชนและสังคมของรัฐบาลในประเทศไทย ในทิศทางเดียวกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 (ค่า F-statistic เท่ากับ 2.354840) แสดงว่า เมื่อประเทศมีสัดส่วนประชากรวัยทำงานต่อประชากรทั้งหมดเปลี่ยนแปลงไป 1 เท่าจะส่งผลให้มีสัดส่วนงบประมาณรายจ่ายการบริการชุมชนและสังคมของรัฐบาล เปลี่ยนแปลงไป 47,624,286 ล้านบาท

การอภิปรายผลการวิจัย

1. ประชากรประเทศไทยมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ประชากรวัยเด็กและประชากรวัยวัยแรงงานลดลง แต่ประชากรวัยสูงอายุเพิ่มขึ้นทุกปี ส่วนงบประมาณรายจ่ายจำแนกตามลักษณะงานของรัฐบาลมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น และมีสัดส่วนงบประมาณร้อยละ 40 ของงบประมาณทั้งหมด

2. สัดส่วนประชากรวัยแรงงานต่อจำนวนประชากรทั้งหมด และสัดส่วนประชากรวัยสูงอายุต่อจำนวนประชากรทั้งหมด เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่องบประมาณรายจ่ายการบริการชุมชนและสังคมของรัฐบาลในทิศทางเดียวกัน แสดงว่าเมื่อประเทศมีสัดส่วนประชากรแรงงาน และสัดส่วนประชากรวัยสูงอายุเพิ่มมากขึ้นจะส่งผลให้งบประมาณรายจ่ายการบริการชุมชนและสังคมของรัฐบาลเพิ่มขึ้นด้วย เนื่องจากรัฐบาลต้องมีค่าใช้จ่ายด้านสุขภาพ ประกันสังคม และสวัสดิการต่างๆ ที่รัฐต้องสนับสนุน เพื่อคุ้มครอง กลุ่มนี้ เพราะประชากรกลุ่มนี้หลักในการนำพาให้เศรษฐกิจเจริญเติบโต จึงเป็นผลทำให้งบประมาณรายจ่ายการบริการชุมชนและสังคมของรัฐบาลเพิ่มขึ้นซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของสุภารดี ไชยชมพู (2555) พบว่า สัดส่วนประชากรวัยทำงานและประชากรวัยสูงอายุส่งผลกระทบทางบวกต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ และสัดส่วนประชากรวัยเด็กเท่านั้นที่ส่งผลกระทบต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

1. ประชากรวัยสูงอายุเป็นปัจจัยที่จะส่งผลให้เก็บประมาณรายจ่ายการบริการชุมชนและสังคมของรัฐบาลเพิ่มขึ้น ดังนั้นรัฐบาลจึงต้องให้ความสำคัญในการวางแผนโดยนายที่จะรองรับผู้สูงอายุที่มีจำนวนเพิ่มขึ้น เช่น การให้ความช่วยเหลือด้านค่าใช้จ่าย การให้บริการด้านสุขภาพอนามัย รวมทั้งการจัดหากิจกรรมที่สร้างการผลิตและรายได้ที่เหมาะสมกับสมรรถนะทางร่างกายของผู้สูงอายุแต่ละคน เพื่อเป็นการสร้างรายได้เสริมให้แก่ผู้อายุด้วย ขณะเดียวกันประชากรเองก็ควรที่จะเตรียมความพร้อม โดยการจัดสรรรายได้เพื่อการออมตั้งแต่ในวัยทำงานเพื่อเก็บไว้เป็นค่าใช้จ่ายในยามแก่ชราอันเป็นการลดภาระของรัฐบาล

2. ประชากรวัยเด็กมีแนวโน้มลดลง รัฐบาลควรสนับสนุนให้ประชากรวัยแรงงานมีครอบครัวและมีบุตร โดยการช่วยเหลือการลดหย่อนภาษี การสนับสนุนค่าใช้จ่ายด้านการศึกษาของบุตร เป็นต้น เพื่อเป็นการแบ่งเบาภาระของผู้ปกครองในการเลี้ยงดูบุตรให้เติบโตเป็นประชากรที่มีคุณภาพของประเทศไทย

ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

1. ในการศึกษาครั้งนี้ พิจารณาเฉพาะอิทธิพลของโครงสร้างประชากรที่มีต่องบประมาณรายจ่ายการบริการชุมชนและสังคมของรัฐบาลประเทศไทย ได้แก่ รายจ่ายการศึกษา การสาธารณสุข และการสังคม สรุเคราะห์ เท่านั้น ดังนั้น ในการศึกษาครั้งต่อไปควรมีการศึกษาอิทธิพลของโครงสร้างประชากรที่มีต่องบประมาณรายจ่ายของรัฐบาลด้านอื่นๆด้วย เพื่อจะได้ทราบว่าอิทธิพลของโครงสร้างประชากรมีผลกระทบต่องบประมาณรายจ่ายมากที่สุด ซึ่งจะนำมาวางแผนการพัฒนาให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศไทยต่อไป

2. สำหรับการศึกษาครั้งต่อไป อาจพิจารณาในรูปแบบการวิเคราะห์ที่ต่างกันออกไป เช่น การใช้รูปแบบฟังก์ชันการผลิตในรูปแบบอื่นๆ หรือการเพิ่มตัวแปรด้านอุปสงค์ ได้แก่ การบริโภคของประชากร เป็นต้น ซึ่งสามารถแสดงความสัมพันธ์ของตัวแปรทางด้านประชากร กับตัวแปรงบประมาณรายจ่ายการบริการชุมชนและสังคมของรัฐบาล เพื่อความชัดเจนมากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กรมการปกครอง. (2560). สถิติประชากร 2560 . คืนเมื่อ 30 กรกฎาคม 2560, จาก www.stat.dopa.go.th
 ชุมพนุท พระมหาภัค. (2560) .บทบาทของผู้สูงอายุต่อความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจในประเทศไทย. วารสารศรีนครินทร์วิทยาจักษณ์และพัฒนา, ปีที่ 9 ฉบับที่ 17, หน้า 117 - 191

ข้าราชการ แดงสีอ่อน. (2553). ความสัมพันธ์ระหว่างทรัพยากรมนุษย์กับการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศไทย. วิทยานิพนธ์เศรษฐศาสตร์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ชีรัวฒน์ จันทึก. (2550). ผลของการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรที่มีต่อการออมเงินส่วนบุคคล.

วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต (เศรษฐศาสตร์), มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ธัญญาพร กสิกิจวิวัฒน์. (2549). อิทธิพลของโครงสร้างประชากรที่มีต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศไทย. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

พลภัทร บุราคม. (2557). การวิเคราะห์รายจ่ายสาธารณะ. กรุงเทพมหานคร : ดีเค ปรินติ้งเวลเดอร์ จำกัด

ภาวดี ทองอุ่นไทย. (2550). ประชากรและการพัฒนาเศรษฐศาสตร์ทรัพยากรมนุษย์เบื้องต้น.

กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

มัทนา พิรนามย. (2554). การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรและสวัสดิการสังคม. บทความเพื่อตีพิมพ์ในตำรา “เศรษฐกิจไทย”, จาก www.praipol.com

มูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาผู้สูงอายุไทย. (2558). รายงานสถานการณ์ผู้สูงอายุไทยประจำปีพ.ศ. 2558.

กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล

ศุภศิริ สุวรรณภยร. (2556). การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรกับความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศไทยในกลุ่มอาเซียน. หนังสือรวมบทคัดย่อการประชุมวิชาการระดับชาติ มหาวิทยาลัยราชภัฏ

กลุ่มศรีอยุธยา ครั้งที่ 3. พระนครศรีอยุธยา : มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
สมรักษ์ รักษาทรัพย์. (2541). เศรษฐศาสตร์มหาภาค 3. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

สำนักงบประมาณ. (2542 - 2560). งบประมาณ โดยสังเขป 2542 – 2560. คืนเมื่อ 30 กรกฎาคม 2560,

จาก http://www.bb.go.th/bbweb/?page_id=6039

สำนักงานสถิติแห่งชาติ (2560). รายงานประชากร. คืนเมื่อ 30 กรกฎาคม 2560, จาก <http://www.nso.go.th>

สุนทร ราชวงศ์ศึก. (2553). การบริหารการคลัง. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยรามคำแหง

สุกาวดี ไชยชนพู. (2543). ผลกระทบการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ.

วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต (เศรษฐศาสตร์), มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Coale, Ansley J. and Edgar M. Hoover. (1958) Population Growth and Economic Development in Low-Income Countries. Princeton: Princeton University Press.

Enke, S (1966). "The Economic Aspects of Slowing Population Growth". The Economic Journal, 76:44-56.

United Nations (1995). *World Population Prospects: The 2017 Revision*. Retrieved from <https://esa.un.org>